

verinnerlijkte uiterlijkheid.... deze vertoont dus nergens de onbepaaldheid welke deze gevel in sommige gedeelten vertoont; ook geen vorm, dien we hier herhaaldelijk zien optreden.

Y. Maar deze kerk is toch in stijl gebouwd en zou men dan de juiste verhoudingen niet gevonden hebben?

Z. Men heeft hier niet in de eerste plaats naar zuiver evenwichtige verhouding gezocht; wel naar evenwicht, naar harmonie. In bouwkunst beeldt zich het uiterlijke naar de inwendige constructie. Als deze niet zuiver evenwichtig is kan het uiterlijke 'took niet zijn. Daarom is het noodzakelijk dat de bouwkunstige constructie geheel anders wordt, zal de bouwkunst nieuwe beelding zijn.

Y. Dan kan dus alle bouwkunst van voorheen u slechts inspireeren tot abstract-reële beelding....

Z. Zoolang er geen geheel nieuwe bouwkunst is moet de schilderkunst datgene doen waarin de bouwkunst — zooals zij algemeen verschijnt — ten achter bleef: zuiver evenwichtige verhouding te beelden, of, anders gezegd, abstract-reële beelding zijn.

Y. Maar de bouwkunst is toch tastbaar-reëel?

Z. Tastbaar reëel, kan evenzeer abstract-reëel zijn, in zekeren zin is een tableau ook tastbaar. Thans beeldt de Nieuwe Beelding in de schilderkunst wat ons eens in bouw- en beeldhouwkunst inderdaad omgeven zal....

Y. U gelooft dus dat de Nieuwe Beelding in deze kunsten in algemeenheid naar voren zal treden?

Z. In algemeenheid.... dat zal wel heel lang duren. Steeds zijn het groepen die voorgaan, na de enkelen. Nu zijn er reeds enkele huizen die het streven der Nieuwe Beelding vertoonen: eer die tot een stad groeien.... dat eischt tijd! Onze omgeving zal wel nog heel lang van abstracte realiteit afblijven! Maar daarom is de Abstract-Reële Schilderkunst dan ook voorloopig het reddende surrogaat!

Y. Dan zult u zich wel ergeren aan onze steden en dorpen?

Z. In zekeren zin, ja. Vooral in de dorpen en kleine steden spreekt het individueel gevoel — dat voorbijgaand is — mij te sterk. Het drukt zich ook wel uit in vele bijzondere gebouwen der groote steden, doch daar lost alles zich meer op in de massa. In de wereldstad spreekt het tijdelijke minder en treedt ook de schoonheid van het enkele nut naar voren.

Y. Maar kan het enkel nuttige dan schoonheid zijn?

Z. Dat het zuiver nuttige schoonheid kan zijn bewijzen zoovele voortbrengselen der noodzaak. Een eenvoudige nap om uit te drinken is schoon, evenzeer als een automobiel en een vliegmaschine. Voorts, om bij dezen tijd te blijven, de moderne ingenieurswerken: bruggen, fabrieken, etc. in ijzer- of betonconstructie. Het is misschien juist de groote fout der architecten dat ze schoonheid willen maken.

Hoewel bewuste schoonheidsbeelding het hoogste is, leidt bewust zoeken naar schoonheid op velerlei dwaalwegen. Zoolang men aan bewuste aesthetische beelding niet toe is, zal het beter zijn de aandacht aan het nut te schenken. Door dit op zuivere wijze te doen schenkt men de aandacht aan het leven, of ook: het leven vertolken is aandacht aan het nut schenken. En is kunst geen levensvertolking? Juist door geen levensvertolking te zijn